श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी ,वेरावलम्

सत्रान्तपरीक्षा – एप्रिल-२०१९

कक्षा- शास्त्रितृतीयवर्षम्(SEM- ६)	प्रश्नपत्रम् – 6	गुणाः - ७०
विषय: - नव्यव्याकरणम्	कोड – CC.3.6.12	समय: - ११ त: ०२
दिनाङ्क: - ०४-०४-२०१९	सन्दर्भग्रन्थः – वैयाकरणभूषणसारः महाभाष्यञ्च |	

प्रथमान्विति:

प्रश्नः-१ कयोरपि द्वयोरुत्तरे लेख्ये | १०

(१) “न धातुलोप आर्धधातुके” इत्यत्र आर्धधातुकग्रहणं लोपविशेषणम् आहोस्विद् गुणवृद्धिविशेषणम् इति भाष्यदिशा चर्चा विधेया |

(२) ‘यङ्यक्क्यलोपे प्रतिषेधः’ इति वार्त्तिकं सप्रसङ्गं सोदाहरणं च व्याख्येयम् |

(३) क्ङिति प्रतिषेधे तन्निमित्तग्रहणस्य प्रयोजनं स्पष्टयत |

प्रश्न:२ “क्ङिति च” इति सूत्रं यथाभाष्यं व्याख्येयम् | १०

अथवा

“मुखनासिकावचनोऽनुनासिकः” इति सूत्रं भाष्यानुसारं व्याख्येयम् |

द्वितीयान्विति:

प्रश्न:-३ कयोरपि द्वयोरुत्तरे लेख्ये | १०

(१) “क्तक्तवतू निष्ठा “ इति सूत्रं भाष्यदिशा व्याख्येयम् |

(२) ‘उभयगतिरिह भवति’ इति परिभाषायाः आशयं भाष्यदिशा स्पष्टीकुरुत |

(३) “ष्णान्ता: षट्” इति सूत्रं भाष्यानुसारं व्याख्येयम् |

प्रश्न:-४ “ईदूदेद्द्विवचनं प्रगृह्यम्” इति सूत्रस्य विषये भाष्यानुसारिणी चर्चा विधेया | १०

अथवा

“अदसो मात्” इति सूत्रस्य भाष्यानुसारं व्याख्या विधेया |

तृतीयान्विति:

प्रश्नः-५	**कयो: अपि द्वयो: उत्तरे लेख्ये |**	१०
(१)	ग्राह्यत्वं ग्राह्यकत्वं च द्वे शक्ती तेजसो यथा | तथैव सर्व शब्दानामेते पृथगवस्थिते || इति कारिकां व्याख्यात |	
(२)	शब्दोऽपि यदि भेदेन विवक्षा स्यात् तदा तथा | नो चेच्छ्रोत्रादिभिः सिद्धोऽप्यसावर्थोऽवभासते || इति कारिकां व्याख्यात |	
(३)	'कारकमपि नामार्थः' इति ग्रन्थोक्तरीत्या प्रतिपादयत |	

प्रश्नः-६	नामार्था: कति ? के च ते ? इति अधीत ग्रन्थानुसारं वर्णयत | अथवा 'एकम् इत्यस्य चायमभिप्रायः- शक्तिज्ञाने च विषयतयाऽवच्छेदिका जातिरेकैवेति' अस्याः शास्त्रपङ्क्ते: सोपपत्तिकं व्याख्यानं विधेयम् |	१०

प्रश्नः-७	**निम्नलिखितेषु प्रश्नेषु केषाञ्चित् दशप्रश्नानां लघूत्तरं लेख्यम्।**	१०
(१)	'लविता' इत्यत्र कः प्रत्यय: ?	
(२)	"क्ङिति च" इति सूत्रं कयोः निषेधं शास्ति ?	
(३)	'उपेद्धः' इत्यत्र को धातु: ?	
(४)	'क्नोपयति' इत्यत्र को धातु: ?	
(५)	'मुखनासिकावचनोऽनुनासिक:" इत्यत्र मुखग्रहणं केन न्यायेन आकर्तुं शक्यम् ?	
(६)	शब्दान्तरस्य प्राप्नुवन् विधिः कीदृशो भवति ?	
(७)	"ईदुदेद्विवचनं प्रगृह्यम्" सूत्रोऽपरि भाष्ये प्रदर्शितेषु चतुर्षु पक्षेषु कः सिद्धान्तः पक्ष: ?	
(८)	"अदसो मात्" सूत्रेण का संज्ञा भवति ?	
(९)	आद्यन्तवदेकस्मिन् इत्यस्य स्थाने भाष्ये का परिभाषा स्वीकृता ?	
(१०)	ईषदर्थे, क्रियायोगे, मर्यादायाम् अभिविधौ च 'आ' कीदृशो भवति ?	
(११)	को नाम नागृहीतविशेषणन्यायः ?	
(१२)	किन्नाम नपुंसकत्वम् ?	
(१३)	चतुष्कं नामार्थः इति मते के चत्वारः नामार्थत्वेन गण्यन्ते ?	
(१४)	शास्त्रकारै: प्रत्ययानाम् अर्थद्योतकता अङ्गीक्रियते अर्थवाचकता वा ?	
(१५)	वैयाकरणानां मते शब्दः शब्दस्य वाच्यार्थः लक्ष्यार्थो वा ?	